

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/2488-23

29. juni 2021

Statsbudsjettet 2021 – supplerende tildelingsbrev nr. 5 - Stortingets behandling av Prop. 193 S (2020-2021), Innst. 648 S (2020-2021), Prop. 195 S (2020-2021) og Innst. 600 S (2020-2021) mv.

Det vises til tildelingsbrev fra Samferdselsdepartementet til Jernbanedirektoratet for 2021 av 23. desember 2020. Dette brevet supplerer tildelingsbrevet og gjelder bl.a.:

- Bevilgningsendringer og fullmakt
- Kostnadsrammer for jernbaneprosjekter
- Oppdrag om Flåmsbana.

1. Prop. 195 S (2020–2021) og Innst. 600 S (2020–2021)

Ved Stortingets behandling av Prop. 195 S (2020-2021) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2021* og Innst. 600 S (2020-2021), 18. juni 2021 vedtok Stortinget bevilgningsendringer under programområdene Særskilte transporttiltak og Jernbaneformål:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1330		Særskilte transporttiltak	
	71	Tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak, øker med Fra 100 000 000 kroner til 127 700 000 kroner	27 700 000
1352		Jernbanedirektoratet	
	70	Kjøp av persontrafikk med tog, <i>kan overføres</i> , øker med fra 4 659 900 000 kroner til 5 094 900 000 kroner	435 000 000

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Bane- og planavdelingen

Saksbehandler
Herman Westrum
Thorsen
22 24 81 86

73	Kjøp av infrastrukturtjenester – investeringer, kan overføres, kan nyttes under post 71, post 72 og post 74, reduseres med fra 16 069 700 000 kroner til 16 009 700 000	60 000 000

Om budsjettendringene

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 71 Tilskudd til kommersielle buss- og båtruter som følge av smitteverntiltak

Posten øker med 27,7 mill. kroner for å ta høyde for økt behov for kompensasjon som følge av smitteverntiltak utover 1. halvår 2021.

Kap. 1352 Jernbanedirektoratet

Post 70 Kjøp av persontrafikk med tog, kan overføres

Posten øker med 435 mill. kroner for å ta høyde for økt behov for kompensasjon som følge av smitteverntiltak utover 1. halvår 2021.

Samferdselsdepartementet vurderer at antall reisende fortsatt kan være for lavt til at togselskapene kan opprettholde et grunnleggende tilbud med ordinært vederlag. Gjeldende smitteverntiltak medfører også begrensninger i kapasiteten på avgangene. Det er fremdeles nødvendig å ta høyde for at det kan bli behov for tilleggsavtaler i deler av andre halvår. Avtalene vil gjelde i en tidsbegrenset periode og avsluttes så snart grunntilbudet kan dekkes innenfor de ordinære trafikkavtalene. For å hindre overkompensasjon skal avtalene avgrenses mot andre kompenserende tiltak, og utbetalingene skal etterregnes mot inntekter og dokumenterte utgifter

Post 72 Kjøp av infrastrukturtjenester – planlegging av investeringer, kan overføres, kan nyttes under post 71 og post 72

Fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 Høgstet–Hønefoss (FRE16) overføres fra Bane NOR SF og Statens vegvesen til Nye Veier AS. Som en følge av dette vil deler av midlene på posten utbetales til Nye Veier. I 2021 er det på post 72 tatt høyde for 170 mill. kroner til planlegging av FRE16. Nye Veier vil kunne motta gjenstående bevilgning på overføringstidspunktet, anslagsvis inntil 90 mill. kroner. Jernbanedirektoratet kan legge til grunn at overføringstidspunktet blir 1. august 2021.

Det ventes for øvrig at Nye Veier vil kunne få plikt til å kreve inn merverdiavgift fra staten for planleggingsarbeidet for jernbanedelen av prosjektet. Dette vil eventuelt kunne håndteres i nysalderingen.

Post 73 Kjøp av infrastruktur tjenester – investeringer, kan overføres, kan nyttes under post 71, post 72 og post 74

Som følge av reduserte utbetalinger til enkelte investeringsprosjekt reduseres bevilgningen på posten med 60 mill. kroner.

Endret fullmakt

Ved behandlingen av Prop. 195 S (2020–2021) og Innst. 600 S (2020-2021) vedtok Stortinget å øke fullmakten til mindre investeringer. Utbetalingene på noen jernbaneprosjekter i 2021 kan bli noe lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Det kan derfor bli aktuelt å gjennomføre noen mindre investeringstiltak innenfor gjeldende bevilgning. Det forutsettes at fremtidige utgifter kan håndteres innenfor en uendret bevilgning i senere år, og uten at det går ut over rasjonell fremdrift for allerede igangsatte prosjekter.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for mindre jernbaneinvesteringer
Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2021 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1352		Jernbanedirektoratet		
	72	Kjøp av infrastruktur tjenester - investeringer	2 500 mill. kroner	2 000 mill. kroner»

Samferdselsdepartementet delegerer denne fullmakten til Jernbanedirektoratet.

2. Prop. 193 S (2020–2021) og Innst. 648 S (2020–2021)

Ved Stortingets behandling av Prop. 193 S (2020-2021) *Nokre saker om luftfart, veg, særskilde transporttiltak og jernbane* og Innst. 648 S (2020-2021) 11. juni 2020 vedtok Stortinget følgende fullmakter.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekt

1.

Starte opp investeringsprosjektet	Innenfor en kostnadsramme på:
Vossebanen: Fløen – Bergen/Nygårdstangen godsterminal	4 041 mill. kroner

2.

Videreføre tidligere godkjente investeringsprosjekt	Innenfor en endret kostnadsramme på:
IC Østfoldbanen Sandbukta–Moss–Såstad	17 925 mill. kroner

Fullmakten over om å forplikte staten i disse investeringsprosjektene gjelder også forpliktelser som blir inngåtte i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammene for prosjektene. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsrammene i senere år.

Fullmakt til valutakursjustering av kostnadsramme for kjøp av nye lokaltog

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet kan valutakursjustere den tidligere vedtatte kostnadsrammen for kjøp av 30 nye lokaltog.

Fullmaktene delegeres til Jernbanedirektoratet.

Særskilt omtale av saker i Prop. 193 S (2020–2021)

Vossebanen: Fløen–Bergen/Nygårdstangen godsterminal

For investeringsprosjektet Fløen–Bergen/Nygårdstangen godsterminal har nå Stortinget gitt fullmakt til at prosjektet kan startes opp innenfor en kostnadsramme på 4 041 mill. kroner.

Det videre arbeidet i prosjektet legger til grunn at anleggsarbeidene starter tidlig i 2022. Jernbanedirektoratet og Bane NOR har opplyst at det viktig å inngå kontrakter med entreprenører fra høsten 2021 for å kunne utnytte sommerbruddet i trafikken sommeren 2022 fullt ut. Dette kan gjøre det mulig å framskynde arbeidet og ta anlegget tidligere i bruk. Samferdselsdepartementet legger til grunn denne framdriftsplanen i prosjektet.

IC Østfoldbanen Sandbukta–Moss–Såstad

SD ble ifm. Stortingets behandling av Prop. 13 S (2017-2018) og Innst. 79 S (2017-2018) gitt fullmakt til å starte opp investeringsprosjektet Sandbukta–Moss–Såstad innenfor en kostnadsramme på 10,5 mrd. kroner. Styringsrammen ble satt til 9,6 mrd. kroner. Alle tall i 2021-kroner.

Stortinget har nå vedtatt en endret kostnadsrammen på 17 925 mill. kroner. Styringsrammen er økt til 14 850 mill. kroner. Dette innebærer en økning av kostnadsrammen med over 70 pst. Dette er omfattende og alvorlig. Ekstern kvalitetssikrer omtaler i sin rapport en rekke tiltak for å bedre styringen og oppfølgingen av prosjektet. Samferdselsdepartementet ber om at Jernbanedirektoratet i sin tertialrapportering til departementet iht. til pkt. 7 i tildelingsbrevet omtaler hvordan disse tiltakene er fulgt opp av Bane NOR og vurderer om de er fulgt opp i tilstrekkelig grad for å sikre at foretaket holder styringsrammen. Dette gjelder spesielt oppfølgingen av fakturering fra MossIA for arbeider som ligger utenfor fastprisavtalen. MossIA skal kun fakturerer arbeidene som rettmessig hører til områdestabilitet. Det vil også være en rekke overhead-, rigg- og driftskostnader som delvis vil høre til fastprisen og delvis til regningsarbeidet. SD forutsetter at kun rettmessige kostnader faktureres på regning utover fastprisavtalen. Vi viser for øvrig til transportkomiteens merknader i Innst. 648 S (2020-2021).

Nedlegging av Namsosbanen og Valdresbanen

Regjeringen har i Prop. 193 S (2020–2021) informert Stortinget om at Namsosbanen og Valdresbanen på strekninga Røste–Dokka blir tatt ut av det nasjonale jernbanenettet. Det nasjonale jernbanenettet er den statlige jernbaneinfrastrukturen som er planlagt for persontransport og/eller godstransport og som blir forvaltet av Bane NOR SF som infrastrukturforvalter. Arealene og traseene blir frigitt til andre formål enn togtrafikk. Samferdselsdepartementet ber om at Jernbanedirektoratet tar initiativ overfor Bane NOR for å starte opp nødvendige formelle prosesser knyttet til avhending og etterbruk. Vi viser for øvrig til transportkomiteens merknader i Innst. 648 S (2020-2021)

3. Nytt signalsystem på jernbanen (ERTMS) - oppstart av trinn 2

Jernbanedirektoratet fikk i tildelingsbrevet for 2021 fullmakt til å inngå forpliktelser for fremtidige budsjettår for perioden 2022-2025 for oppstart av trinn 2 av utbyggingen av nytt signalsystem på jernbanen innenfor en ramme på 8 900 mill. kroner. Vi viser til omtale på s. 157 i Prop. 1 S (2020-2021) om at rammen vil bli eksternt kvalitetssikret før regjeringen tar endelig stilling til delegering av fullmakt for oppstart av trinn 2 til Jernbanedirektoratet.

Trinnet er nå eksternt kvalitetssikret og det vurderes at nødvendige forpliktelser i perioden kan pådras innenfor rammen. Jernbanedirektoratet gis med dette anledning til å pådra staten forpliktelser for senere budsjettår i tråd med fullmakten som ble delegert direktoratet i tildelingsbrevet for 2021. Det forutsettes fortsatt særskilt oppfølging av prosjektet, jf. tidligere omtale til Stortinget.

4. Oppdrag til Jernbanedirektoratet om Flåmsbana

Samferdselsdepartementet viser til e-post til Jernbanedirektoratet per e-post 21. januar 2021, hvor vi ber om en rask vurdering i forhold til problemstillinger rundt Flåmsbana. Som avtalt kommer vi nå med et mer omfattende oppdrag med en lengre tidsfrist.

Problemstillingene skal vurderes fra utløpet av dagens avtale med Vygruppen i 2027 og innenfor regelverket i Jernbanepakke IV.

Samferdselsdepartementet gir herved Jernbanedirektoratet oppdrag om å gjøre en nærmere vurdering av spørsmålet relatert til togmateriell og driftsmodeller på Flåmsbana, herunder:

- Jernbanedirektoratet skal vurdere ulike alternativer for hvordan lokale, regionale og nasjonale transportbehov, samt øvrige behov og synergier kan ivaretas. Dette bør inkludere et fokus på at kollektivsystemet skal fungere godt sammen med turistnæringen. Videre bør vurderingen ikke begrenses kun til offentlige innkjøp, men også ta i betraktning at det blir åpnet opp for open access, slik at det kan åpnes opp for nye aktører. Bør også særskilt vurdere evt videreføring av eksisterende avtale.

- Direktoratet skal på bakgrunn av dette definere omfanget av den offentlige tjenesteforpliktelsen, og anbefale hvordan tilhørende problemstillinger som eierskap og organisasjonsstruktur for togmateriell og ansvaret for togframføringen kan løses.
- Dette skal belyse hvordan man ivaretar hensynet til å dekke lokale, regionale og nasjonale transportbehov, utvikling av reiseliv og næringsliv i området, og øvrige synergier i form av redusert behov for statlig vederlag. Vygruppen er i dag gitt en enerett, men et redusert behov for statlig vederlag kan også omfatte andre løsninger, som begrensninger i enerett/ingen enerett/at operatør kan betale for å kjøre på strekket.
- Det legges til grunn dagens modell for eierskap og forvaltning av jernbaneinfrastrukturen og tilhørende eiendommer.

Vi ber om at direktoratet oversender svar på oppdraget innen 1. oktober 2021.

5. Avslutning

I samsvar med § 7 i Reglement for økonomistyring i staten stiller Samferdselsdepartementet bevilgningene på kap. 1330 og 1352 til disposisjon for Jernbanedirektoratet i 2021.

Det forutsettes at bevilgningene benyttes i tråd med føringene i Prop. 193 S (2020-2021), Innst. 648 S (2020-2021), Prop. 195 S (2020-2021) og Innst. 600 S (2020-2021), departementets merknader i dette brevet, og i tråd med prinsippene som følger av Stortingets bevilgningsreglement. For øvrig vises det til kravene og føringer omtalt i tildelingsbrevet for 2021 til Jernbanedirektoratet.

Med hilsen

Cecilie Taule Fjordbakk (e.f.)
avdelingsdirektør

Herman Westrum Thorsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Riksrevisjonen